

5. Ratzeburg. Die Ichneumoniden der Forstinsecten. Band III, p. 196—197. 1852.

6. Waterston. Bulletin of Entomological Research, London. Vol. XVI. p. 309. 1926.

(Liczby odpowiadają takowym, podanym w tekście w nawiasach. - The numbers correspond with those given in the text in parentheses).

Z ZAKŁADU OCHRONY LASU I ENTOMOLOGJI SZKOŁY GŁÓWNEJ GOSPODARSTWA
WIEJ-KIEGO W WARSZAWIE.

Larentia alchemillata L. ab. *mokrzeckii* ab. nov.

z 1 rys. w tekście

podał

JAN PRÜFFER.

Alae anteriores nigrae-rubescens, alarum basis clarior, ornamentis lineamentorum privata. Area media uniformis nigra-rubescens, inter aream mediam et aream basalem limes definitus abest. Cingulum exterius album-simplex et angustum, a parte anteriore dentatum; linea opaca disjungens abest. Area exterior

Ryc. 1.

L. alchemillata L. ab. *mokrzeckii* ab. nov.
(wielkość naturalna).

uniformis nigra-rubescens, in qua linea undulata non clare delimitatur.

Alae posteriores griseae-rubescens; duplicis cinguli loco area modo clarior. Fimbria picta sicut apud formas typicas.

Valvae organorum copulationis a typicis non differunt. (Phot. 1).

3 ♂♂ Wilno. Julius mensis.

Larentia alchemillata jest gatunkiem o dość stałych cechach. Dotąd wyróżniono zaledwie dwie odmiany, a mianowicie *ab. (v.) fennica* Reut. i *ab. (?) peterseni* Prout. Opisana przez Prouta *ab. peterseni* nieznacznie tylko się różni od *ab. (v.) fennica* Reut.

tak, że nie widzę dotąd dostatecznych danych uważania jej za odrębny gatunek, jak czyni to Prout (Subg. *Perizoma*, *Cidaria fennica* Reuter.), tem bardziej, iż różnice pomiędzy pokrewnymi gatunkami jak *L. alchemillata* L., *L. affinitata* Stp. i *L. hydrata* Tr. wyrażają się nietylko cechami rysunkowymi i barwnymi lecz także kształtem *valvae* męskich narządów kopulacyjnych. Narządy kopulacyjne *Cidaria fennica*, t. j. 1 ♂ i 1 ♀ opisanych przez Reutera nie są znane, a *valvae* okazów, zaliczonych przez Petersena do *ab. fennica* Reut., a przez Prouta do *ab. peterseni* niczem się nie różnią od typowych *L. alchemillata* L.

Petersen (Lepid. Fauna v. Estland. 1924) zaznacza, iż wszystkie te okazy, u których ciemne pole środkowe jest z obu stron odgraniczone przez białe mniej lub więcej wyraźne, ciemno rozdzielone przepaski, skłonny jest uważać za identyczne z *fennica* Reut.

Bez zestawienia okazów Reutera, Petersena i Prouta ostateczna identyfikacja obu form jest bardzo trudna. Na podstawie opisu można jednak przyjąć, iż obydwie te formy należą do jednego typu odchyień, polegającego na rozjaśnieniu rysunku, istniejącego u form typowych.

Ab. mokrzeckii ab. nov. wykazuje zmiany, idące w odwrotnym kierunku niż *ab. (v.) fennica* Reut. i *ab. peterseni* Reut. Szczernienie całego tła skrzydeł, całkowite zatarcie antemedjalnej przepaski, redukcja postmedjalnej oraz brak ciemnej linii, dzielącej tę ostatnią przepaskę, będą najważniejszymi cechami, wyróżniającymi nową odmianę zarówno od typowych form, jak i od obu dotąd poznanych odmian. A jeśli jeszcze dodać cechy, wyróżniające ubarwienie tylnych skrzydeł, które polegają na zatarcu środkowej przepaski, to otrzymamy w rezultacie formę typowo melanotyczną.

Złowilem dotąd 3 ♂♂ *ab. mokrzeckii* ab. nov., a mianowicie: 3. VII. 1922 r., 11. VII. 1923 r. i 26. VII. 1924 roku; wszystkie okazy pochodzą z Wilna i znajdują się w zbiorach Zakładu Zoologii Uniwersytetu Stefana Batorego.

Cechy, charakterystyczne dla *L. alchemillata* L. *for. typ.* i jej odmian zestawiam w załączonej tabeli. Zestawienia tych cech dokonałem na zasadzie danych, jakie mogłem zaczerpnąć z dostępnej mi literatury oraz na zasadzie własnych zbiorów.

Zestawienie cech charakteryzujących odmiany *L. alchemillata* L.

Forma	P r z e d n i e s k r z y d ł a				Tylnie skrzydła	
	Barwa	Zewnętrzna przepaska (postmedjalna)	Wewnętrzna przepaska (antemedjalna)	Plamy przy brzegu wewnętrznym	Barwa	Rysunek
<i>Forma typica</i>	rdzawo- brunatna	biała, podwójna, zawsze wyraźna	o ile występuje, to niewiele tylko różni się barwą od tła; nigdy nie jest biała	dwie białe plamy przy nasadzie brzęgu wewnętrznego	brunatna	wąska, jaśniejsza od tła podwójna przepaska przechodząca przez środek
<i>Ab. petersenii</i> Prout.	jak u ty- powych	jak u typowych	wyraźnie zaznaczona; biała	białe, plamy zlewają się z wewnętrzną przepaską	jak u ty- powych	jak u typowych
<i>Ab. fennica</i> Reut.	kawowo- brunatna	czasami niepodzielna lecz nie węższa niż u form typowych	czasem nieco zatarta, biała	białe plamy mniej lub więcej zlewają się z wewnętrzną przepaską	jak u ty- powych	jak u typowych
<i>Ab. mokrzeckii</i> ab. nov.	czarno- brunatna	pojedyncza, o połowę węższa niż u typowych	nic występuje	brak plam	szaro- brunatna	zamiast przepaski lekko rozjaśnione tła

Prócz powyżej wymienionych okazów posiadam z okolic Wilna 8 ♂♂ i 5 ♀♀ *L. alchemillata* L., wśród których 5 ♂♂ naogół odpowiada opisowi *ab. fennica* Reut., podanemu przez Petersena i Prouta, zwłaszcza zaś 1 ♂ (Troki 16. VII. 1927) okazuje zgodność ubarwienia z opisem tego ostatniego autora. Jedyna różnica odnosi się do postmedjalnej przepaski, która jest podzielona.

Porównyując okazy wileńskie ze złowionymi w innych okolicach Polski (Kraków, Zwierzyniec Lubelski, Tatry polskie), można zauważyć u pierwszych bardziej wyraźnie zarysowaną antemedjalną przepaskę, wypełnioną bielszymi łuskami oraz ciemniejsze tło skrzydeł. Okazy, jakie posiadam z Tatr i z pod Krakowa, są bardziej rdzawo-kawowe, a przepaski antemedjalnej albo brak (1 ♂ z Tatr), albo bardzo słabo zaznaczona. Okazy, pochodzące z okolic Zwierzynca-Lubelskiego, bardziej zbliżają się do ostatnich niż do wileńskich, jednak mają nieco wyraźniejszą przepaskę antemedjalną.

Nową, powyżej opisaną odmianę nazywam Imieniem Prof. Zygmunta Mokrzeckiego, wielce zasłużonego entomologa, święćącego w bieżącym roku jubileusz 35-lecia pracy naukowej.

Zusammenfassung.

Der Verfasser beschreibt eine neue Aberration von *Larentia alchemillata* L., indem er sie *ab. mokrzeckii* nennt. Die Unterscheidungsmerkmale der Aberration sind in der Einleitung (s. Diagnose) beschrieben, wo auch Abbildung der neuen Form angegeben ist.

Z ZAKŁADU ZOOLOGJI UNIWERSYTETU W WILNIE.
AUS D. ZOOLOG. INSTITUT D. UNIVERSITÄT IN WILNO.